

grafisch design
**Portfolio: Hans
Gremmen**

designvisie
**Social design 40 jaar
na grondlegger
Victor Papanek**

gamedesign
**Interview DeKoven
en Zimmerman: spel
is extreem relevant**

productontwikkeling
**Stefano Marzano
na Philips Design**

items

over design

6 2011

6 2011 € 13,50

Victor Papanek | Stefano Marzano | interview DeKoven en Zimmerman | Portfolio Hans Gremmen

soecocial

‘Legends inspire new icons, since 1951’

Jacob de Baan greep het zestigjarig jubileum van de Cursus Industriële Vormgeving – tegenwoordig Post Graduate Course Industrial Design – van de KABK in Den Haag aan om een tentoonstelling te organiseren.

“De visie die als basis diende voor de opleiding is nog steeds actueel: het overbruggen van de kloof tussen industrie en vormgeving.”
54

Porselein-manufacturen op zoek naar nieuwe betekenis

Aflevering één van een serie over manufacturen die proberen aansluiting te vinden bij een nieuw, jonger publiek door samen te werken met ontwerpers van naam. Dit eerste deel gaat over luxe porseleinmanufacturen. Auteur: Peter van Kester.
60

Portfolio: Hans Gremmen

In het Nederlands Fotomuseum was afgelopen zomer Hans Gremmens *The Mother Road* te zien, een virtuele reis door de Verenigde Staten over de legendarische Route 66, samengesteld uit stills op Google Streetview. Harmen Liemburg sprak met hem over zijn werk – en over de grenzen daarvan: “Ieder project moet iets bij me *triggeren*.”
72

inhoud

Hoofdredactioneel	6
Inhoud	8
Colofon	9
Ron Kaal: Lof der zotheid	81
Case Shuyao	84
Case Forest Fairytales	86
Case tuijtel.com	88
Lezersaanbiedingen	105
Next	107

update

Nieuwe energie in design en kunst	12
Droog: Up	15
Makersfestival	17
Sieraden uit de kast	18
OBJECT Rotterdam	19
Nederlandse designagenda's	21
Het onheimliche: surrealisme en grafische vormgeving	22
Spring in het Designhuis	25
Japanse schattigheids-cultuur	26

boeken

Goudmijn van Michaël Snitker: de andere namen	90
Spacesuit	92
On Jewellery	94
Visual Storytelling	96
Letterlijk & Figuurlijk, Strips kun je beter lezen	98
Boysd wereld	100
Buckminster Fuller, Dymaxion Car	101
Behind the Zines: Self Publishing Culture	102

colofon

Items verschijnt zes keer per jaar en is een uitgave van Stichting Design Items

Uitgeverij en redactie
De Wittenstraat 104
1052 BB Amsterdam
T +31 (0)20 6829479 F +31 (0)20 4752289
info@items.nl items.nl
Postbus 10189 1001 ED Amsterdam

Hoofdredacteur: Max Bruinsma
Managing editor: Pao Lien Djie
Eindredacteur: Roelien Plaatsman
Webredacteur en Redactieassistent: Fritz Ponce
Redactie: Marc Vlemmings, Thonik
Columnist: Ron Kaal

Aan dit nummer werkten mee:

Jacob de Baan, Herman van Bergeijk, Julie de Graaf, Niels 't Hooft, Daan Janssens, Peter van Kester, Stanislaus Kunst, Els Kuijpers, Harmen Liemburg, Bas van Lier, Chris Reinewald, Michael Snitker, Robbert van Stryen, Chris Vermaas, Viveka van de Vliet

Art direction / grafisch ontwerp: Thonik
Coverbeeld: Thonik

Uitgever: Stichting Design Items
Publishing advisor: Ronald Kraayeveld
Lithografie en druk: Spinhex & Industrie Drukkerij
Papier binnenwerk: Profibulk 1.1, 115 g/m² FSC
Omslag: Algro Design Duo 250 gr/m²
Igepa Nederland, Tiel
Foliedruk op omslag: Hensen foliedrukkers, Oirschot
Foliestempels: Repro Hermans, Rotterdam
Warmdrukfolie: Packvision, 's-Hertogenbosch

© Stichting Design Items

Sales en Marketing
RSM Co Publishers
Eerste Jan Steenstraat 101
1072 NG Amsterdam
T +31 (0)20 3050550 F +31 (0)20 3050551
items@rsminfo.nl

Productie Cases
RSM Co Publishers, onder redactie van *Items*

Opgave en vragen over abonnementen:
Abonnementenland
Postbus 20
1910 AA Uitgeest
T ABOLAND +31 (0)900 2265263
F +31 (0)251 310405
aboland.nl voor abonneren, bestellen, adreswijzigingen en opzeggen

Beëindigen abonnement:
Opzeggingen (uitsluitend schriftelijk) moeten tenminste 8 weken voor afloop van de abonnementsperiode bij ons zijn.

Prijzen (wijzigingen voorbehouden)
Losse nummers € 13,50
Abonnementprijs per jaar (6 nummers) € 77,50 / Studenten / CJP-houders en BNO-leden € 58,00
Zie www.items.nl voor lopende aanbiedingen
Prijzen gelden uitsluitend in Nederland.
Aan abonnees buiten Nederland worden verzendkosten doorberekend.

Ongevraagd toegezonden materiaal wordt alleen op verzoek geretourneerd. Bij de keuze van illustratiemateriaal is zoveel mogelijk getracht de daarop rustende auteursrechten te ontzien of te honoreren. Zij die menen auteursrechtelijke aanspraken te kunnen maken, worden verzocht in contact te treden met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

foto's tentoonstelling Legends inspire new icons, since 1951
Alexandra Hunts, Ester Grass Vergara,
studenten Afdeling Fotografie KABK

Legends inspire new
icons, since 1951

Zestig jaar industrieel ontwerp- onderwijs

Tablo, Chris Hiemstra
Lumiance 1987
Student 1965-1968

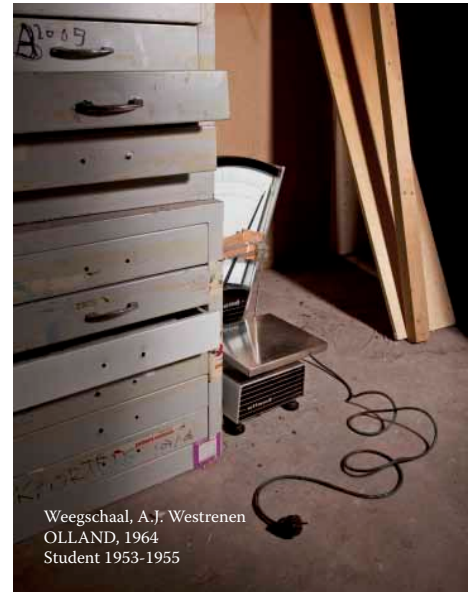

Revoltstoel, 1953, Friso Kramer
De Cirkel (nu Ahrend), 1953
Docent 1962-1968

555, W.H. Gispen
GISPEN, 1933
Docent 1950-1952

Weegschaal, A.J. Westrenen
OLLAND, 1964
Student 1953-1955

ORBITO, Jacob de Baan
(Non) Electrical Collection 2002
Docent 2002-heden

Zestig jaar geleden, in de tijd dat de naoorlogse Nederlandse industrie opkwam en het vak van industrieel ontwerper ontstond, werd de Cursus Industriële Vormgeving – tegenwoordig Post Graduate Course Industrial Design – opgericht bij Koninklijk besluit. De overheid wilde de Nederlandse industrie en economie stimuleren, en dat doel zou gediend kunnen worden door een opleiding voor industriële vormgeving. De Koninklijke Academie in Den Haag werd aangewezen als de instelling waar deze opleiding gegeven moest worden. Docenten van het eerste uur waren Gerrit Rietveld en Paul Citroen, en in 1953 werd Rokus van Blokland de eerste industrieel ontwerper in Nederland die als zodanig was afgestudeerd.

Ruim vijftig jaar later, in 2003, vroeg de KABK mij na te denken over een nieuwe opzet van de toenmalige Cursus Industriële Vormgeving. Het Nederlandse design-onderwijs was inmiddels sterk gepolariseerd: eenzijdig gericht op ofwel techniek en methodiek, ofwel op individualiteit en ambachtelijkheid. Samen met een adviesgroep met o.a. Frans de la Haye en Gert Dumbar hebben we in de huidige aanpak van de Post Graduate Course Industrial Design van de KABK de combinatie van techniek en vormgeving geactualiseerd, zodat de afgestudeerde bachelor student de gelegenheid krijgt zich te ontwikkelen tot allround ontwerper.

Terugkijkend op zestig jaar CIV stel ik vast dat de eigenwijsheid en kracht van veel oudgedienden net zo aanwezig is bij de huidige studenten en de afstudeerders van de laatste lichtingen. De visie die als basis diende voor de opleiding is nog steeds actueel: het overbruggen van de kloof tussen industrie en vormgeving. Omdat de geschiedenis van de opleiding me fascineerde stelde ik voor het zestigjarig jubileum aan te grijpen om dit brede profiel naar voren te halen. 'Legends inspire new icons, since 1951' werd samengesteld door studenten van de afdeling en was een tentoonstelling die liet zien hoe klassiekers en vernieuwers, vormgeving en visie elkaar versterken en inspireren. De curator was docente Maaïke Roozenburg. Getoond werden meer dan zestig objecten van studenten en docenten als Wim Rietveld, Kho Liang Ie, Friso Kramer, Frans de la Haye, Koos Eissen, Patrick Belli, Jantje Fleischhut en

Alfred van Elk. Dat er een enorme kracht zit in het verzamelde talent uit zestig jaar opleiding bleek ook de huidige groep studenten toen die zich in het werk van hun soms verre voorgangers gingen verdiepen: er ging een wereld voor hen open. ♦

Jacob de Baan is coördinator van de Post Graduate Course Industrial Design van de KABK.

Zijn interesse voor de beginjaren van de CIV werd gevoed door de doctoraalscriptie die Janneke Roijers daarover schreef in 1989.
jacobdebaan.com
ij-lamp.nl

Legends inspire new icons, since 1951
4-11 t/m 24-11
Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten,
Prinsessegracht 4, Den Haag
kabk.nl

Rokus van Blokland

Student: 1950-1953

Docent: 1976-1993

Bijzonder: Allereerste gediplomeerd industrieel ontwerper in Nederland.

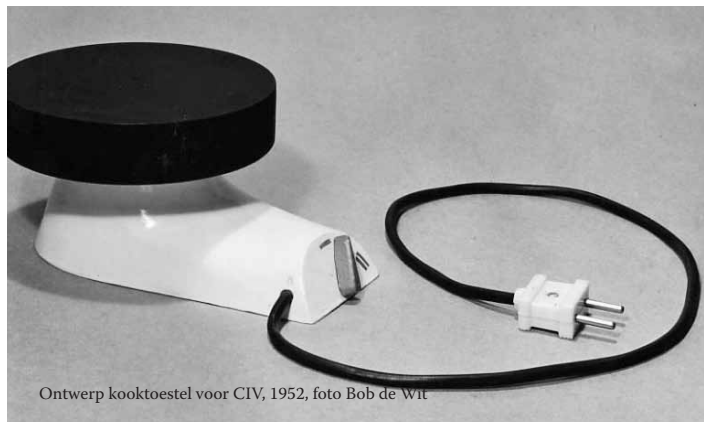

Rokus van Blokland en Corry van Blokland-Mobach met SIO speelgoed in museum goudA, foto A.G.P. van der Aa

"Vanaf 1945 tot 1949 studeerde ik aan de Academie van Beeldende Kunsten, op wat toen de afdeling Reclame heette, bij onder anderen Kiljan en Schuitema. Tijdens deze studie hoorde ik over de nieuw op te richten Opleiding Industriële Vormgeving. In 1950 werd ik vervolgens toegelaten als student aan deze splinternieuwe Cursus Industriële Vormgeving (CIV). In 1953 studeerde ik af en was daarmee de allereerste gediplomeerde ontwerper voor dit vakgebied! Mijn echtgenote Corry van Blokland-Mobach studeerde aan dezelfde academie aan de afdeling Middelbare Acte en de afdeling Reclame. Samen hebben we sindsdien een ontwerppraktijk. We maakten onder andere 35 jaar lang ontwerpen voor speelgoed en puzzels voor SIO, toentertijd een bekende Nederlandse speelgoedfabriek. We maakten speelgoed om de creativiteit van kinderen te stimuleren. Goed van kleur en duidelijk van vorm, 'aanleiding tot spelen'. Wij hebben beiden veel aan de toenmalige opleidingen gehad, zodat de studie een leven lang de basis bleef om te kunnen ontwerpen. Voor ons is er geen verschil tussen vormgeving en productontwerpen. Het is hetzelfde!"

Ontwerp radio en geluidsbox voor CIV, 1952, foto Bob de Wit

Ontwerp kooktoestel voor CIV, 1952, foto Bob de Wit

Friso Kramer

Docent: 1962-1968

Bijzonder: Collega-docenten o.a.: Wim Rietveld,
Kho Liang Ie, Gerrit Noordzij, J.C. van Osnabrugge

Friso Kramer kijkt tijdens de opening van Legends inspire new icons, since 1951 naar zitmeubel één van student Tim Huiskens uit 2011

Kegellamp 2000, Friso Kramer
Industria, 1960
foto Jan Versnel

“Toen ik in de zestiger jaren les ging geven op de Cursus Industriële Vormgeving vond ik dat deze studenten teveel het bos in werden gestuurd. Het was regel om gekke stroomlijnvormen te maken. Mijn wijze van lesgeven was dan ook om de studenten – die naast hun studie al een baan hebben – bij te spijkeren. Ik heb moeite met het huidige Dutch Design. Want ik heb huiver voor het op de eigen schouder kloppen. Men probeert er een mondiaal begrip van te maken. Het belangrijkste aan een goed ontwerp is toch dat je er op de lange termijn geen last van hebt! Als je alleen vanuit eigen vormlust aan de slag gaat wordt het ontwerp uiteindelijk maar een onbruikbaar, gebrekkig ding. Als dat nodig is moet je je eigen ontwerpen na een langere periode ook durven aanpassen. De Revoltstoel heb ik in 1953 ontworpen. Inmiddels zijn de mensen echter gemiddeld 20-25 centimeter langer geworden. Dus heb ik een aantal jaren geleden het ontwerp aangepast aan deze tijd. Mijn ontwerp voor de Revolt tekentafel en de lantaarnpaal met paalkoparmatuur maken deel uit van het Unesco-werelderfgoed. Daar ben ik erg trots op”

Frans de la Haye

Student: 1968-1971

Docent: 1980-1986

Bijzonder: Studeerde af in de roerige jaren zestig,
en weigerde zijn diploma aan te nemen.

Ahrend 250, Frans de la Haye
Ahrend, 2006

“Toen ik toelating deed voor de Post Graduate Course Industrial Design was er een zware selectie. Er stonden zo'n 160-170 gegadigden te wachten in de gang van de academie. Ik ben toegelaten en heel goed afgestudeerd. Maar tja, hoe ging dat. Het waren de jaren zestig. Het was er de tijd naar om een statement te maken tegen de gevestigde orde. Dus toen de diploma-uitreiking plaatsvond heb ik het diploma geweigerd! Vaak begin ik aan een ontwerp op eigen initiatief en dan blijkt het later commercieel heel goed aan te slaan. Ook ik vind dat er weinig originaliteit is in het huidige ontwerpen. Zo'n Maarten Baas die meubels van Eames en Rietveld in de fik steekt, daar zit dan nog wel een grotere gedachte, een statement achter. Maar bij veel jonge ontwerpers denk ik wel, 'begin eens met niets en maak je eigen ding!'”

delahayedesign.com

Frans de la Haye met Move-it
Ahrend, 2004